

HATODIK FEJEZET.

Egyéb tudnivalók.

1. A tényleges szolgálat.

A m. kir. honvédség olyan fegyveres erő, mely befelé nevelőintézet, kifelé pedig pajzs és kard. A honvédség ugyanis békében nemzeti öntudatra, kötelességtudásra és áldozatkészségre nevel, háború esetén pedig a nemzet védelmében a pajzs és kard magasztos hivatását tölti be.

A m. kir. honvédség: parancsnokságokra, csapatokra, hatóságokra és intézetekre tagozódik és különböző intézményekkel rendelkezik.

Parancsnokság: század, zászlóalj, ezred, dandár, hadtest és hadseregparancsnokság.

Csapat: Ide sorolnak a különböző fegyvernemek.

Hatóság: Kiegészítő, katonai, stb. parancsnokság.

Intézet: kórház, szertár, élelmezési-, lőszer-, stb. raktár.

Intézmény: Honvéd Jóléti Alap intézményei.

Behívás: Minden besorozott ujonc a katonai szolgálat vagy fegyvergyakorlat megkezdésére vonatkozólag Behívó jegyet kap, amelyet címzett elfogadni és a Behívó jegyen feltüntetett helyen és időben pontosan megjelenni tartozik.

Bemutatás: Minden katonai szolgálat megkezdése bemutatással kezdődik. Ekkor a bemutató tiszt minden bevonult egyénről bemutatási jegyzőkönyvet vesz fel, az orvos pedig minden bevonultat megvizsgál és csak az teljesít katonai szolgálatot, akit az orvos egészségesnek talál, mert a nem egészségeseket, vagy hazaküldik, vagy kórházba utalják. A bemutatás igen fontos szolgálati tevékenység, mert a bemutatási jegyzőkönyv adatai alapján jelenik meg az állományparancs, illetve csak ezek vétetnek állományba (kapnak felszerelést, élelmezést és illetéket), akiknek a neve az állományparancsban megjelenik. A bemutatás már csak azért is igen fontos, mert minden későbbi igazolás (szolgálati idő beszámítás, nyugdíj, vagy sérülési pótdíj, családi segély, stb. folyósítás és okmánykiállítás) a bemutatási jegyzőkönyv, illetve az állományparancs adatai alapján történik.

Anyakönyvi lap: Minden bevonuló ujonc bemutatása után anyakönyvi lapot kap (finomabb papírból készült negyedoldalas ív), melynek rovataiban az ujonc személyi adatait, szolgálati ideje alatt történt változásokat (különleges kiképzés, előléptetés, vezénylés, áthelyezés, stb.) és minősítési adatait vezetik be. Ez a lap képezi az illető egyén egész hadkötelezettsége idejének tartama alatt a nyilvántartás alapját. E lap egyik legfontosabb adata az **azonossági szám**, amelyet minden honvédnek jól és örökre az emlékezetébe kell vésni. Az azonossági szám az anyakönyvi kerület számából, a születési év, hó, nap számából képzett szám.

Ruházat és felszerelés. Minden legénységi állományú egyén ruhát és felszerelési cikkeket díjmentesen a kincstártól kap, amelynek jókarbantartásáért minden honvéd egyén erkölcsileg és anyagilag is felelős. A ruhát és felszerelési cikkeket a tisztek saját költségükön kötelesek beszerezni.

Közétkezés és zsold. Minden legénységi állományú egyén (kivéve a saját költségen bevonult karpaszományosokat) a helyőrségenként megalakult közétkezési bizottság által elkészített legénységi közétkezésben részesül. A tisztek és tiszthelyettesek saját költségen fenntartott étkezdékben étkeznek.

Levelezés. Minthogy egy-egy laktanyában esetleg többféle csapat, vagy egy-egy csapatnak különböző alakulatai vannak elhelyezve, fontos, hogy a laktanyában elhelyezettek hozzátartozóinak pontos címet adjanak, mert a postai küldeményeket a címzettnek nem a posta kézbesíti ki, hanem az egész laktanya részére érkezett postát egy-egy tiszt veszi át, majd osztja szét alakulatonként. A hadrendi alakulatot, melynél katonai szolgálatot teljesít, megnevezni szigorúan tilos!

Kovács II. János, tizedes

Budapest,

XI. Budaörsi-út 51.

(Gyalogsági laktanya, vagy
Tüzérségi laktanya, vagy
Lovassági laktanya).

Igazolványi-lap. Minden leszerelt honvéd igazolványt kap, melyet jól meg kell őrizni és minden behívás alkalmával a bemutatásnál át kell adni.

Kiegészítő parancsnokság. Az ország területe kiegészítő parancsnokságokra oszlik s minden kiegészítő terület egyik nagyobb városában m. kir. honvéd kiegészítő parancsnokság működik.

Katonai parancsnokság. Minden járás székhelyén és minden törvényhatósági joggal felruházott városban egy-egy katonai parancsnokság működik.

2. Honvédségi Jóléti Alap (Honja). (1921. XXXII. t.-c.).

Az alap ügyeit a honvédelmi minisztérium külön szerve intézi. Célja a tényleges és nyugállományú tisztek és tisztelyettesek és ezek családtagjait jóléti intézmények előnyeiben részesíteni. Az alap kórházakat, üdülőket, gyógyfürdőket tart fenn és kölcsönöket nyújt.

Tájékoztató.¹⁹

a m. kir. Honvédségi Jóléti Alap gyógyházairól és üdülőiről az 1941. évre.

Balatonfüred (tishti gyógyház). Természetes szénsavas források szív- és érrendszer, vese, cukorbetegség, idegrendszer kóros folyamatai, vérszegénység, gyomor- és bélzavarok gyógyítására. Ásványvize ivógyógymódra is alkalmas. Diétás és könnyű étkezés.

Hévíz (tishti gyógyház):. 32—36 fokos rádióaktív hőforrások gyógyízzal. Reuma, csúsz, inhuvellylob, izomgörcs, porcos daganatok, ízületi megbetegedések és zsábák eseteiben. Az orvosi rendelet betartásával magasabb koruak is veszély nélkül használhatják. Diétás jellegű, könnyű étkezés is kapható.

Kőszeg (tishti gyógyház). Mesterséges szénsavas fürdők, korszerű vízgyógyintézet, villany gyógy módok, szív- és vérkeringési zavarok, lábadózás, lesoványodás, vérszegénység, basedowkór, asthma, idegkimerültség eseteiben. Diétás jellegű, könnyű étkezés is kapható.

Mátraháza (magaslati üdülő). 720 m. magasságban, erdő közepén, pihenésre kiválóan alkalmas. Elsőrangú tennispályák, télen sípálya.

Balatonföldvár (tishti üdülő). Nap-, homok-, szabadfürdő a Balatonban. A víz átlagos hőfoka május, szeptemberben 18—20° C, június—augusztusban 25—28° C, sekély, rádióaktív, idegekre megnyugtató. Saját partrész, elhelyezés 4 különálló villában.

Esztergom (tishti üdülő). Szép park közepén, tennispályák, gyermekjátszótér és lubickoló. A „Szent István” artézi

¹⁹ Magyar Katonai Szemle. 1941. 5. sz. 515—518. oldal.

fürdőtelep 29° C kénes és vasas vize csúsz, kőszvény, ideg-bántalmaknál kitűnő hatású. A fürdőtelepre saját gépkocsí közlekedik.

Gyöngyösapáti (tishti üdülő). Szombathelytől 8 km.-re, 26 holdas ősparkban, a Gyöngyös-patak mindkét partján. A nagy halastóban evezés és fürdés, a patakban horgászás. Pormentes, subalpin levegő, korszerű kényelem. Gyermekes családoknak különösen alkalmas.

Balatonlelle (tishti családi nyaralóhely). 8 drb. egyszobás 4 drb. kétszobás bérvilla, gyümölcsös és szőlőkertben a Balaton partján, teljes kényelemmel, minden berendezési tárggyal (bútorral, ágynemű, evőeszközök, konyhafelszerelés) ellátva. Saját strand. Víz- és villanydíj a bérlőt terheli, viszont a kert terményeit ő élvezi. Csak apró gyermekes családok kérelmezhetik.

Idénybeosztás.

Intézmény	Elő-	Fő-	Utó-	Megjegyzés
	i d é n y			
Mátraháza	március — május	nyáron : június — auguszt. é e n : dec 15 — február	szept. 1 — december 14.	Az üdülő egész éven át üzemen van Az üdülők és gyógyházak elő- és utó-idényben csak kellő számú jelentkező (20 — 30 fő) esetén tartanak üzemet.
Balatonfüred	április — május	június — augusztus	szeptember — november	
Kőszeg	május — június	július — augusztus	szeptember — október	
Hévíz	május 15 — június	július — augusztus	szeptember	
Balaton-földvár	június 15 — 30	július — augusztus 20.	auguszt. 21 — szept. 15.	
Esztergom	június	július — auguszt.	szeptember	
Gyöngyös-apáti	június	július — augusztus	szeptember	
Csizfűrdő	június	július — auguszt.	szeptember	

Térítési díjtáblázat.

I. Szobaárak.

Szoba napiára a főidényben	Mátra- háza	Bala- ton- füred	Bala- ton- földvár	Hévíz	Kőszeg	Eszter- gom	Gyön- gyös- apáti	Csíz- fürdő
Egy ágyas	1.60— 2.80	1.60— 2.80	1.60— 2.40	1.80	1.60	1.40— 1.80	1.40— 1.80	1.40
Két ágyas	2.60— 5.80	2.60— 5.40	2.60— 5.80	3.—	2.60	1.80— 2.20	1.80— 3.40	1.80

A fenti árakból elő- és utóidényben 10 % engedmény.

II. Ellátási díjak.

Rend- fokozat	Állo- mány viszony	Napi ellátási díj pengőben a főidényben							Meg- jegyzés
		Mátra- háza	Balaton- füred	Balaton- földvár	Hévíz	Kőszeg	Eszter- gom	Gyöngyös- apáti	
Vezér- ezredes	tényl.	5.50			5.20		4.90		Gyermekek 10 éven alul ellátásért 2.00 P-t, 2.50 " (ha önálló keresetük nincs) 3.00 pengőt fizetnek. 11—16 éves korig " " 17—24 " "
	nyug.	5.20			4.90		4.70		
	özvegye	4.50			4.20		4.00		
Altábor- nagy	tényl.	5.20			4.90		4.70		
	nyug.	5.00			4.70		4.50		
	özvegye	4.40			4.10		3.90		
Vezér- őrnagy	tényl.	5.00			4.70		4.50		
	nyug.	4.80			4.50		4.30		
	özvegye	4.20			3.90		3.70		
Ezredes	tényl.	4.80			4.50		4.30		
	nyug.	4.60			4.30		4.10		
	özvegye	4.10			3.80		3.60		
Alezredes	tényl.	4.60			4.30		4.10		
	nyug.	4.40			4.10		3.90		
	özvegye	4.00			3.70		3.50		
Őrnagy	tényl.	4.40			4.10		3.90		
	nyug.	4.20			3.90		3.70		
	özvegye	3.80			3.50		3.30		
Százados	tényl.	4.20			3.90		3.70		
	nyug.	4.00			3.70		3.50		
	özvegye	3.60			3.30		3.10		
Főhad- nagy	tényl.	4.00			3.70		3.50		
	nyug.	4.00			3.70		3.30		
	özvegye	3.40			3.20		3.00		
Hadnagy	tényl.	4.00			3.70		3.50		
	nyug.	4.00			3.70		3.10		
	özvegye	3.40			3.20		3.00		
Zászlós	tényl.	4.00			3.70		3.50		

A fenti árakból elő- és utóidényben 10 % kedvezmény.

ALTALÁNOS HATÁROZVÁNYOK.

1. A gyógyházak elsősorban a rászorulóknak részére szolgálnak, üdülés céljára csak az előbb említettek igényének kielégítése után vehetők igénybe, ide 10 éven alóli gyermekek (Csízfürdőt kivéve) csak kivételesen és orvosi bizonyítvány alapján utalhatók be.

2. Mátraházára, Balatonföldvára és Csízfürdőre gyermekek csak 4 éves kortól hozhatók be, Esztergomba és Gyöngyösapátiba felvehető gyermekek korhatára 2 év.

3. A beutalási időszakok általában 1 hónaposak.

4. A főidényre szóló kérvények a Honvédségi Jóléti Alaphoz (Budapest, V. Falk Miksa-utca 9.), a beutalás előtt 6 héttel nyújtandók be. Rövidebb időre való, továbbá az elő- és utóidényre való beutalások vagy a HJA-hoz, vagy az illető intézményhez is küldhetők. A kérvények bélyegmentesek, a balatonfüredi, hévízi és csízfürdői gyógyházba való beutalási kérvényhez azonban orvosi bizonyítvány is csatolandó 1 pengős bélyeggel. A ténylegesen szolgáltatók kérvényei szolgálati úton terjesztendők elő.

5. Vendégek beutalását csak a HJA engedélyezheti.

6. Júliusra elsősorban a csapatszolgálatot teljesítők kérelmei jönnek tekintetbe.

7. A beutalásról az illető intézmény küld értesítést.

8. Megérkezés után a térítési díjak előre fizetendők be.

9. Balatonfüreden, Hévízen és Csízfürdön a gyógyeljárást a fürdőorvos szabályozza.

10. Fürdő- és egyéb kedvezmények az illető intézményeknél igényelhetők.

Térítési díjtáblázat.

I. Szobaárak.

A fenti árakból elő- és utóidényben 10% engedmény.

II. Ellátási díjak.

A fenti árakból elő- és utóidényben 10% engedmény.

A térítési díjak szabályozása.

1. A térítési díj a személyenként megállapított szobaárból és az ellátási díjakból áll. Ebben bennfoglaltatik a szoba ára, napi négyszeri étkezés, kiszolgálás, világítás, ingyenes orvosi

rendelés, Gyöngyösapátiban és Balatonföldváron strand, Csíz-fürdön a napozó és zuhanyozó használata. Egyéb fürdők stb. kedvezményes áron.

2. Turistaszobák Mátraházán és Balatonföldváron vannak, ahol 1 fekvőhely ára 1 P, elő- és utóidényben 10% engedmény.

3. Pótágy ára napi 1 P, elő- és utóidényben 10% engedmény.

4. Három napnál rövidebb tartózkodásnál napi 50 fillér, nem igényjogosultak (vendégek) részéről a tartózkodásra való tekintet nélkül napi 2 P pótdíj fizetendő.

5. Nem teljes napi tartózkodásnál az étkezésért felnőttek és gyermekek minden idényben egyformán a következő összeget fizetik: reggeli 60 fillér, ebéd 2.40 P, uzsonna 40 fillér, vacsora 2.— P.

6. A térítési díjak csak igényjogosultak és azok családi pótlékra jogosult családtagjai, honvéd nevelőintézetben lévő gyerekei részére, valamint felnőtt, de külön keresettel nem bíró gyermekei részére érvényesek.

7. A csendőrség állományába tartozók ugyanolyan térítési díjat fizetnek, mint a honvédséghez tartozók.

8. Evőkészlet használati díj fejenként és naponként — 16 éven alóli gyermekek kivételével — 10 fillér, külön étkezésenként 6 fillér.

9. A helyi hatóságok által megállapított gyógy- és üdülőhelyi illetéket, valamint a bejelentő- és kijelentőlap árát a beutaltak tartoznak fizetni.

10. Szobai étkezés esetén személyenként és étkezésenként 20 fillér, orvosi rendeletre fekvő betegek részéről egész napi felszolgálásért 20 fillér térítendő.

3. Cím, címzések.

Cím és jelleg adományozását kérelmezni is lehet, mely ügyeket a honvédelmi minisztériumban bizottságilag tárgyalják a régi személyi és erkölcsi okmányok alapján akkor, amikor az illető rangtársai a tényleges állományban már előléptek. A magasabb rendfokozat címét és jellegét hivatalból adományozzák azoknak, akik a feltételeknek megfelelnek, erre érdemesek, illetve nyugállományba való helyezésükkor szerkesztett toldalékban erre javaslatba hozatták. A kérelmek bélyegilleték alá esnek. (1924. évi 21. sz. Rend. Közl.)

Hatóságok, parancsnokságok címezése. Az elnevezések elé a „m. kir.” jelzöt kell tenni, pl. „M. kir. „Mária Terézia”

honvéd gyalogezred parancsnoksága"; elmarad a „m” jelző a „kir. járásbíróság”-nál, stb.-nél.

Személyeknél. A címzettnek esetleges nemességi fokát, esetleg más címét családi neve előtt kell kitenni, mely után jön az utónév, rendfokozat, méltósága, hivatali állása, stb. Mindig a legmagasabb címet kell használni. Ha valaki nemességi foka vagy egyéb méltósága magasabb, mint rangosztálya, akkor az előbbit kell használni. Pl. Főméltóságú Kormányzó Úr! Nagyméltóságú Miniszter Úr! Méltóságos Ezredes Úr! Nagyságos Alezredes Úr! Méltóságos és nemzeti vitéz dr. báró Zarándi Réthay Ferenc m. kir. főhadnagy úrnak, Budapest; Székesfőváros tekintetes Polgármesteri Hivatalának, Solt község tekintetes Elöljáróságának. Kettős családi nevet kötőjellel kell összekötni, előnév nélküli beigazolt nemeseknél a „Nemes” szót a családi név elé kell írni kis kezdőbetűvel. Mondat elején azonban mindent nagy kezdőbetűvel kell írni. Pl. Nagyméltóságú nemes Kapornay-Tibold Árpád e. e. m. kir. százados, ny. m. kir. földművelésügyi miniszter, a II. oszt. Vaskorona Rend lovagja, stb., stb. Több rendjel, méltóság vagy kitüntetésnél elég azonban a legmagasabbat megemlíteni. Az I.—III. rangosztályúak „nagyméltóságú”, a IV.—V. rangosztályúak „méltóságos”, a VI.—VII. „nagyás”, a VIII.—X. rangosztályúak részére „tekintetes” cím illetékes.

4. Tartalékos tisztek egyenruha viselése.

Olyan ünnepélyes alkalmakkor, amidőn a tiszti egyenruhának, mint társadalmi megkülönböztetésnek és kitüntetésnek helye van (pl. az Államfő legmagasabb születés- és névnapja, hazafias és egyházi ünnepélyek alkalmával tartott istentisztelet, zártkörű táncestélyek, harctéri események ünnepelése, hősi halottak emlékünnepélye, megfelelő társadalmi állású egyének esküvője, az emléklappal ellátott nemtényleges tisztek a legutóbb tényleges szolgálatuk idején részükre rendszeresítve volt egyenruhát és rendfokozati jelvényeket, de díszfőveg és szolgálati jelvények nélkül, vagy a m. kir. honvédség tisztjei és hasonállásúak részére mindenkor rendszeresített, az illetők rendfokozatának megfelelő egyenruhát és rendfokozati jelvényeket külön engedély nélkül is viselhetik. Nemtényleges állományú legénységi egyének egyenruhát nem viselhetnek. (Különben lásd az 1. honv. vdd.-pság. 27,360/Ko. VI.—1935. számú rendelete alapján kiadott „Öltözködési táblázat”-ot.)

5. Fegyverviselés.

Lőfegyvert venni, eladni, lakáson tartani, vagy állandóan magánál hordani csak rendőrhatósági engedéllyel szabad. Külön engedély szükséges a lőfegyver vásárlására és külön annak hordására, illetve viselésére. Minden lőfegyverre külön-külön ily engedély szükséges. Lőfegyverek mindazon eszközök, amelyek (pl. légfegyver, légpisztoly, riasztó- és gázpisztoly, löporos, robbanószer fegyverek, stb.) az ember testi épiségére, egészségére komoly veszélyt jelentenek. Nyugállományú egyének már meglévő lőfegyvereik tartására fegyverengetedélyt kell kérni. A nem rendszeresített lőfegyverek tartására a honvédség tényleges állományú egyénéi is kötelesek fegyvertartási engedélyt beszerezni. Szolgálati, illetve önvédelmi fegyvereikre a nyugállományú katonatisztek díjmentesen kapnak fegyverviselési engedélyt. A fegyvertartási, illetve fegyverviselési, átruházási engedély megszegését büntetéssel sújtják, a fegyvert pedig elkobozzák. A fegyverviselésre vonatkozó kérelmet Budapesten vagy a főkapitányság közigazgatási osztályánál (IV., Veres Pálné-utca 24.), vagy az illetékes kerületi kapitányságoknál kell írásban vagy szóban előadni. Vidéken pedig rendőrkapitányságoknál vagy főszolgabírói hivataloknál. A szóban előadott kérelemről jegyzőkönyvet vesznek fel, mely illetékköteles (2 P). Fentiek nem vonatkoznak minden részletükben a vadászfegyverekre. (Lásd 43.522/eln. 3.-a—1937. számú H. M. rendeletet.)

6. Hadikölcsönkötvény tulajdonosok segélyezése.

A kisjövedelmű hadikölcsönkötvény tulajdonosok segélyezésére vonatkozó népjóléti miniszteri rendelet a Budapesti Közlönyben 1928. évi október hó 24-én jelent meg. Eszerint a segélyezést 1928. évi december hó 31-éig kellett kérni. A fenti határidő utáni folyamodók is segélyben részesülhetnek, ha a fedezet ezt megengedi.

Segélyben csak az részesülhet, aki legalább összesen 5000 korona névértékű olyan háborús magyar államadóssági címletekkel rendelkezik, amelyeket mint a tulajdonos eredeti jegyzésű címletei látták el a nosztrifikáláskor a nosztrifikálás megjelöléssel — ha a címleteket a nosztrifikálás óta állandóan tulajdonában tartja és bármely forrásból származó összes jövedelme évi 1500 pengőt meg nem haladja.

A megállapított évi jövedelmi határ, ha a támogatást ké-

rőnek vele közös háztartásban élő házastársa van 700 pengővel, ha vele önálló kereset nélküli gyermeke él közös háztartásban, akkor minden gyermek után 300—300 pengővel növekszik. Az ily családtagok bármely forrásból származó jövedelmeit a kérvényező jövedelméhez hozzá kell számítani.

Segélyben részesülhet az is, aki a címleteket egy vagy több egyenesági öröklés útján szerezte ugyan, de a címleteket az eredeti tulajdonosa nosztrifikáltatta. Ha a segélyezett meghal, egyenesági örököse a halálesettől számított hat hónapon belül új kérést terjeszthet elő.

Kivételes segélyben részesülhetnek az erre rászorultak adott és méltánylást érdemlő körülmények folytán. Például: akik még a háborúban szereztek meg hadikölcsön címleteiket, de nem eredeti úton, akik nem egyenes úton jutottak címleteik birtokába, vagy akiknek nincsenek hadikölcsöncímleteik, háborúban teljesen tönkrementek (bankbetétek, záloglevelek, stb., stb. elértéktelenedése folytán). Rendes segélyben részesülők kivételes segélyben nem részesülhetnek. A folyamodvány a községi előljáróságnál nyújtandó be az adott körülményeket igazoló hatósági bizonylatok csatolása mellett.

7. Hadikölcsönkötvény tulajdonos árvák támogatása.

A gyámpénztárakban kezelt hadikölcsönkötvények tulajdonosainak támogatására vonatkozó rendeletek a hivatalos lap 1928. évi november hó 3-án megjelent számában jutattak nyilvánosságra. Támogatásban részesülhetnek azok, akiknek kötvényeit 1918 október 31-ik napján a gyámpénztár kezelte, akik kiskorúságuk vagy gondnokoltság alatt állásuk idején a gyámhatóság jóváhagyásával akár eredeti jegyzés alapján, akár más módon hadikölcsönkötvényt szereztek és azóta azokat állandóan tulajdonukban tartják. Továbbá a kiskorúval vagy gondnokolttal egyenesági rokoní kapcsolatban álló személyek is, ha az ily államadóssági címleteket a kiskorú vagy gondnokolt után öröklés útján szereztek, valamint azok a kötvénytulajdonosok is, akiknek kötvényeit ugyanezen napon belföldi gyámpénztár kezelte, de utána kiszolgáltatta. Azok azonban, akiknek a kötvényeit a gyámpénztár 1918 október 31. és 1921 december 31. között szolgáltatta ki, csak akkor részesülhetnek támogatásban, ha kötvényeiket magyar nosztrifikálási megjelöléssel vannak ellátva. A kérelem benyújtásakor a kérelmezőnek a kötvényeknek tulajdonosának kell lennie.

A kérelmet a kiskorúak és gondnokoltak érdekében rendszerint a törvényes képviselőjük terjeszti elő. A kérvényt annál az árvaszéknél kell benyújtani — erkölcsi bizonyítvánnyal együtt —, amelynek a gyámpénztára a címleteket kezelte vagy kezeli. Ha pedig ilyen magyar árvaszék nincs, annál az árvaszéknél, amely a folyamodó lakhelye szerint illetékes.

8. Hadilevéltár.

I., Bécsikapú-tér 4. T.: 160-676, 160-413.

A magyar hadimúlt írott emlékeit, hadtörténelmi forrásanyagát gyűjti és őrzi, birtokában lévő okmányokról másolatokat — magánfelek részére díjazás ellenében — készít. A másolatok kiadásáért a hadilevéltárhoz kérelemmel kell fordulni, mely történhet írásban vagy szóban, utóbbi esetben arról jegyzőkönyvet vesznek fel. Úgy a kérvényre, mint a jegyzőkönyvre 2 pengős okmánybélyeget kell ragasztani. A kérelem előadásában meg kell említeni, hogy milyen célra kell a másolat, annak kiadását a hadilevéltár minden indokolás nélkül megtagadhatja. E döntés ellen a honvédelmi miniszterhez felfolyamodással lehet élni.

Másolási díjak:

Könnyen olvasható magyar szöveg, oldalanként 1 pengő.
Idegen nyelvű szöveg, oldalanként 2 pengő.

Nehezen olvasható, bármily nyelvű szöveg, oldalanként 3—5 pengő.

Fényképmásolat darabonként 5—7 pengő.

Kivételes esetben a másolást a fél is elvégezheti, de összeolvasási díjat fizet. A másolatok hitelességéért a hadilevéltár tisztjei felelősek. Egyeztetési díj oldalanként 50 fillér. Hibás vagy ki nem adható másolat egyeztetéséért is kell az egyeztetési díjat fizetni. Minden másolatra 2 pengős okmánybélyeget kell alul ragasztani, melyet a hadilevéltár bélyegzőjével felülbélyegez. Szegénységi bizonyítványt felmutató és bélyegmentességet élvező felek csak egyeztetési díjat fizetnek.

Személyi tárgyú igazolásért (kitüntetés, szolgálati idő igazolása, stb.) az alábbi díjak fizetendők:

Kutatási díj, kérdőív árával, kutatással, levelezés költségével, kiállítási díjjal együtt 2.50 pengő. Kitüntetési javaslat másolata 1 pengő. Kutatási díj fizetése alól bizonyos esetekben mentesség is adható. Közhivatalok közintézmények másolási és hitelesítési díjat nem fizetnek.

9. Hadimúzeum.

I., Gróf Bethlen István Bástya-sétány 40.

Hívatása az önálló magyar hadsereg felállításától, 1715. évtől kezdve a hadi erények, tudományok és ismeretek; a hadiszemélyek, egységek és szervezetek; a hadi fegyverek, eszközök és létesítmények; a hadi színhelyek és események — tárgyakban vagy berendezésekben való szemléltetése. A hadtörténelemmel kapcsolatos régészeti vonatkozású szervezési és művészeti kérdésekben közhatóságokat, testületeket, intézeteket és magánosokat támogat, ilyeneket kezdeményez, szakvéleményez, kivitelez. Hadtörténelmi vonatkozású egyéni, testületi és helykegyeleti hagyományokat ápol, emlékművek létesítését kezdeményez, emlékünnepélyeket és alkalmi kiállításokat rendez. Feladata az intézet tárgykörébe tartozó szakirodalom művelése, előadások rendezése is.

A jelenleg elcsatolt területre eső és e területen volt kiegészítésű csapattestek által felállított emlékműveknek az intézet a központja. E csapattestek emlékünnepélyeik programjának egy részét a múzeumban tartják.

A gyűjtőmunkákat az országosan megszervezett önkéntes gyűjtő munkatársak végzik. Gyűjtő tagok főleg a honvéd nyugállományú tisztek és altisztek.

Látogatási idő naponta 9—13 óráig, hétfő kivételével.

Belépődíjak: rendes, egyenként 40 fillér; kedvezményes és csoportokban 20 fillér; szombaton csak külön engedéllyel 1 pengő.

A hadimúzeum kiadványai: Tájékoztató a Magyar Királyi Hadimúzeum kiállításáról, ára 50 fillér; Tájékoztató a Magyar Királyi Hadimúzeum épületéről és környékéről, ára 20 fillér.

10. Hadirokkantellátás.²⁰

Hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvák havi ellátásáról, akik a nem hivatalos állományból származnak, az 1933. évi VII. t.-c. és a 10,310/1939: M. E. rendelet intézkedik: Havi járadékok:

I. Hadirokkantak.

(25 százalékos.)

Pengő

Legénységi állomány és altiszt		2.—
Tiszt, önkéntes		4.—

²⁰ 1941. július 1. óta a járulékok felemelt mérvben kerülnek kifizetésre.

(75 százalékos.)

									Pengő
Legénységi állomány	...	...	...	...	...	...	...	...	3.—
Altiszt, iparos, stb.	...	...	...	...	...	...	...	...	4.—
Tiszt, önkéntes	...	...	...	...	...	...	...	...	6.—

(100 százalékos.)

Legénységi állomány	...	...	...	...	...	...	...	...	4.—
Altiszt, iparos, stb.	...	...	...	...	...	...	...	...	6.—
Tiszt, önkéntes	...	...	...	...	...	...	...	...	8.—

IV. Hadiözvegyek gyermekei utáni nevelési pótlék: (16 éves korig.)

Legénységi után	...	...	...	...	...	...	...	...	4.—
Altiszt után	...	...	...	...	...	...	...	...	6.—
Tiszt, önkéntes után	...	...	...	...	...	...	...	...	8.—

V. Szülőtlen árvák segélye.

Legénységi után	...	...	...	...	...	...	...	...	8.—
Altiszt után	...	...	...	...	...	...	...	...	10.—
Tiszt, önkéntes után	...	...	...	...	...	...	...	...	14.—

Vagyoni viszonyokra való tekintet nélkül az összes rokkantak a kincstár terhére művégtag ellátásban részesülnek. (Mátyás-tér, Művégtaggyár.) Félárú kedvezményes utazásra jogosító vasúti bizonyítványt kapnak a 100 százalékos hadirokkant tisztek, 75 százalékos és 100 százalékos hadirokkant altiszti és legénységi állományú egyének évenként kétszeri utazásra félárú jegyet igényelhetnek. Hadirokkant kórházi ápolást csak szegényjogon igényelhet.

Az 1921. évi XXXII. t.-c. 3. §-ában meghatározott okból kifolyólag rokkantá vált, vagyontalan, állandó nyugállományba helyezett hivatásos katonai egyén, ha illetményei, lakáspénz és sérülési pótdíj nélkül a legmagasabb századosi havidíjnak és korpótdíjnak megfelelő összeget nem haladja meg, rokkantházi ellátást igényelhet. A felvételi kérvényt szolgálati uton honvédelmi minisztérium 4. osztályához kell előterjeszteni. A kérvényben a nyugállományba helyezés napját, családi körülményeket, hatóságilag igazolt vagyontalanságot fel kell tüntetni. A rokkantság fokát felülvizsgáló bizottság állapítja meg.

11. Hadirokkantjelvény.

A nemzet kegyeletes hálájára érdemessé vált azon egyének társadalmi megbecsülésének és tiszteletének előmozdítása céljából, akik a világháborúban, az azt követő forradalmak vagy a mostani háború idején hazafias kötelességük teljesítése közben testi épségüket áldozták a hazáért, a Kormányzó Úr Ő Főméltósága a „Hadirokkantjelvény“-t alapította.

12. Hadirokkantotthon.

I., Németvölgyi-út 41—45.

Az otthonba a hadirokkantak a m. kir. honvédelmi miniszter úrtól kérhetik felvételüket. A kérelemhez csatolni kell: az egyéni lapot, a községi igényjogosultsági bizonyítványt és tisztiorvosi bizonyítványt.

13. Hősi halottak, eltűntek, hadifoglyok és hadisírok nyilvántartása.

A m. kir. honvédelmi minisztérium 22. osztálya (V., Honvéd-utca 28.) nyilvántartja a háború folyamán hősi halált halt, megsebesült, eltűnt hadifogságba került vagy onnan visszakerült saját katonáinkra vonatkozó adatokat, államilag anyakönyvezteti a hősi halottakat, eltűnteket holtnak nyilvánítat, a hősi sírokat nyilvántartja és gondoztatja. A Hősök Napja minden év májusának utolsó vasárnapja.

14. Katonai sírok gondozása.

Minden honvéd egyénnek erkölcsi kötelessége hozzátartozója sírjának kegyeletes gondozása. A fővárosban ily ügyekkel a városparancsnokság, vidéken az állomásparancsnokságok kötelesek foglalkozni. A katonasírok gondozásában a temetők felügyelő hatósága a hozzátartozóknak kedvezményeket és előnyöket nyújtanak, így Budapesten a Hősök Temetőjének virágkertészete 50 százalékos kedvezményt nyújt.

15. Kihallgatás a Kormányzó Úr Ő Főméltóságánál.

A kihallgatásra vagy személyesen, vagy írásban engedélyt kell kérni, mely alkalommal a kihallgatás tárgyát tüzetesen kell jelölni. A kérvény bélyegmentes. Katonai személyek a katonai iroda, polgári személyek a kabinetiroda személyzeténél

adják elő kérelmüket vagy ezekhez terjesztik elő kérvényüket. A kihallgatás engedélyezését, időpontját, az előírt öltözetet a fentjelzett illetékes iroda írásban közli a folyamodóval.

16. Névmagyarosítás.

A vonatkozó rendeletek. 3.892/el. — 1935., 4.545/el. — 1934., 43.151/elnökség. A. — 1937: számú H. M. rendeletek.

Tisztek, hasonállásúak részére „y” végű, valamint egyszerű archaizmussal (th, ss, st.) írott nevek engedélyezhetők:

ha békében legalább 16 évig megfelelő érdemekkel szolgált, szolgálatának utolsó öt esztendejében legalább három éven át „kiváló”-nak volt minősítve; ha szolgálatának utolsó öt esztendejében látható elismerésben (kitüntetésben), vagy m. kir. honvédelmi miniszteri, vagy m. kir. honvéd vezérkar főnökének okirati dícsérő elismerésében részesült, vagy ha a sport terén kimagasló érdemeket szerzett, ez utóbbi esetben azonban öt évnél korábban is.

Minden különösebb indokolás és feltétel nélkül kérhető úgy tisztek, mint legénység részéről „i” végű vagy bármely más jóhangzású magyar név.

Kettős családi neveket nem engedélyeznek. Nem engedélyeztetnek továbbá nem magyar hangzású (idegen eredetű) nevek, magyartalanul képzett családi nevek; kettős archaisztikus végű (pl. thy, ssy, stb.); történelmi vonatkozású; főnemesi, régi vagy ismertebb nemesi családok nevei; oly nevek, melyeket már így is sok magyar visel (Nagy, Kis, Kovács, stb.). Legcélszerűbb a kérvényben kettő vagy három nevet felemlíteni, hogy szükség esetén a belügyminisztérium azokból választhasson.

A kérvényt sajátkezűleg kell írni s a m. kir. belügyminiszter úrhoz címezni. Csatolandó okmányok: A kérvényező születési anyakönyvi kivonata (ha 1895. előtt született, vagy pedig Horvátország területén, akkor felekezetének „Keresztlevél”-e; ha kiskorú kéri a névváltoztatást, még fentien kívül megfelelően hitelesített szülői beleegyezés. Csak magyar állampolgár kérhet névváltoztatást.

A kérvényre honvéd egyénnek 1 pengős, polgári személynek 2 pengős, minden mellékletre darabonként 30 filléres okmánybélyeget kell ragasztani.

17. Rokkantadó.

A rokkantadót a kereseti adó után kell fizetni. Károly-

csapatkeresztesek csak fél adót fizetnek. Nem fizetnek rokkantadót a sérülési pótdíjat élvezők, hősi halottak özvegyei, árvái és hadirokkantak. A rokkantadó havi 8 pengő kereseti adóig 20 fillér, 12 pengőig 40, 16 pengőig 80, 20 pengőig 1.20 pengő, 20 pengőn felül minden megkezdett 5 pengő után 40 fillérrel emelkedik.

18. Személyazonosság igazolása.

A kiállítást szóbelileg kell kérni Budapesten a kerületi kapitányságokon, vidéken a főszolgabíróknál, illetve a rendőrkapitányságoknál. Ez alkalommal a személyazonosságot megfelelő okmányok felmutatásával igazolni kell. Az igazoló jegyre ragasztandó fényképnek lehetőleg újnak (öt éven belülinek) kell lennie, nagysága 6x6 cm. puhahátú papíron, melyen az alak szemben (en face), az arc 3.5 cm. nagyságban, kalap nélkül van lefényképezve. Kiállítása díjtalan. Érvényessége legfeljebb három év. Útlevel helyett nem használható.

19. Szolgálati idő beszámítása.

Beszámít minden katonai (csendőrségi), a tényleges szolgálatot megelőző próba- vagy szerződéses szolgálatban eltöltött idő, a katonai szolgálatot megelőző vagy két katonai szolgálat közé eső polgári, állami, törvényhatósági, államvasúti, városi vagy községi szolgálatban a 18. életév elérése után eltöltött idő, ha a két szolgálat között nincs 30 napnál hosszabb megszakítás, a megszállott területeken 1921. július 26-ig eltöltött idő, ha az illető állomáshelye is ott volt — nyugdíjba a 30 napnál hosszabb megszakításokkal eltöltött idő is. Lelkészek, orvosok, állatorvosok külön kedvezményt élveznek. Hadiévek, hadifogságban igazoltan eltöltött idő kétszeresen számít. Nem számít be a szökésben, várakozási illetményekkel vagy anélkül szabadságon, hat hónapnál hosszabb szabadságvesztésbüntetés kitöltésében, valamint bírósági, becsületügyi, fegyelmi, közigazgatási uton történt elbocsátás, vagy katonai jellegről való leköszönés előtt eltöltött idő.

Hadi éveken kívül felemelten számít: tisztek, orvosok csapat (kórház) szolgálata, 4 = 5 hónap; tisztek egyéb szolgálata, olyan tisztviselők szolgálati ideje, akiknek a magasabb rendfokozatba való előlépéshez különös képesítés beigazolása szükséges, legénységnek a csapatszolgálatban eltöltött ideje 7 = 8 hó. A szolgálati időhöz felemelt számítással öt évnél

többet nem lehet hozzászámítani. 3 = 4 hónapnak számít az 1921 augusztus elseje előtt a katonai iskolákban eltöltött tanári idő, a térképezésnél töltött és a behajózási idő. 9 évi és 6 hónap beszámítható szolgálati idő elérése után a hat hónapig terjedő szolgálati idő számításán kívül esik; hat hónapi és egy napi beszámítható szolgálati idő egy évnek számít

20 Vitézi Rend és vitézségi érem pótdíjak.

Minden magyar állampolgár a Vitézi Rend tagja lehet, aki a világháborúban méltón és hőiesen, a forradalmak alatt pedig a Hazával szemben hűségesen viselkedett.

Háborús vitézséget igazolni kell: legénységi állományuaknak arany, elsőosztályú (nagy) ezüst vitézségi érermmel; főtiszteknek tiszti (legénységi állományban szerzett) arany, elsőosztályú ezüst vitézségi érermmel, törzstiszteknek és tábornokoknak Lipót-rend lovagkeresztjével, arany, ezüst vitézségi érermmel.

Vitézi telkek kérését a Járási Vitézi Hadnagyk és a Vármegyei Vitézi Szék segédkezésével szerkesztik és nyújtják be.

A még békében megállapított vitézségi érempótdíjak, melyek fizetése most szünetel, a következők: arany vitézségi érem után 30 korona, 1. oszt. ezüst vitézségi érem után 15 korona, II. oszt. ezüst vitézségi érem után 7.50 korona havonta.

Az 1934. évben kiadott rendelet szerint arany vitézségi érem tulajdonosai havonta 20 pengő, legénységi I. oszt. ezüst vitézségi érem háromszoros birtokosának 10 pengő, és a legénységi I. oszt. vitézségi érermmel kétszer kitüntetettek 5 pengőt kapnak.

Tiszteknek kiválóan vitéz magatartásért, kiváló és eredményes fegyvertényért ezüst és arany vitézségi érmet adományoztak, ha az illető tiszti rangban volt a tett elkövetésekor. Az ilyen kitüntetést, melynek szalagján „K” betű van, „arany”, „ezüst” vitézségi érem tisztek számára, nevezik. Utána érempótdíj nem jár.

21. HÜTLENSÉGRŐL (kémkedés) SZÓLÓ TÖRVÉNYES RENDELKEZÉSEK.

A legnagyobb bűn, melyet magyar állampolgár hazájával szemben elkövethet: a hűtlenség (kémkedés), mert a bíróságtól különbözőképpen minősített bűnt, mely az államot végső romlásba is döntheti, nem csupán egy (mint a rabló, vagy gyil-

kos) magyar állampolgárral szemben követi el, hanem az egész állam összes polgáraival szemben. Természetes tehát, hogy a hűtlenség bűntényeinek eseteiben is a legsúlyosabb büntetés kevés ahhoz, hogy az állam az árulókon elégtételt szerezhesen és elrettentő példát gyakorolhasson.

A környező államok fokozódó hírszerző tevékenységére és a hűtlenség büntetteinek szaporodó számára való tekintettel a hűtlenség büntetéseit szigorítani kellett. Ezért az 1878. évi V. t.-c. rendelkezéseit az 1930. II. és III. t.-c. rendelkezéseivel s ezeket az 1934. évi XVIII. évi és az 1940. évi szintén XVIII. t.-c. rendelkezéseivel szigorították.

Nagy meggondolatlanságról tesz tanúságot az, aki katonai szolgálat alatt hivatásánál fogva megismert katonai titkokat árul el, mert a következmény: halál; de az is, aki csapattestét önkénytelenül elhagyva idegen ország területére szökik; mert ott, mint katonaszökevényt a külföldi katonai hírszerző szervek közegei addig faggatják, ütik-verik, amíg a megtudni kívánt titkokat el nem árulja. Így dacból vagy bosszúból a magyar katonából olyan kém válik, ki elfogatása esetén kétféle bűnért: szökés és kémkedésért tartozik a honvédtörvényszék előtt számot adni.

Hogy hogyan kell ellenségeinktől megvásárolt lélekkufárok ellen védekezni, akik aljas szándékkal, mézes-mázos szavakkal közelítenek meg becsületes magyar állampolgárokat, hogy tőlük honvédségünk érdekeit veszélyeztető katonai vagy ipari híreket tudjanak meg, vagy őket esetleg ellenségeink hírszerző szerveibe beszerezhessék, azt minden magyar állampolgár már a levéteoktatásnál megtanulhatja. Fontos ismerni a védekezés módjait, mert a törvény már akkor is súlyosan büntet, ha a vállalkozás eredménnyel nem járt; sőt már a pusztá szándék is öt évig terjedhető büntetést vonhat maga után. De az is bűnössé válik, aki másnak hűtlenségéről tudomással bírt, de arról jelentést nem tett.

Az 1930. évi III. t.-c. III. fejezete, s az ezt módosító 1934. évi XVIII. t.-c.

58. §.

A hűtlenség büntettét követi el és 10 évtől 15 évig terjedő fegyházzal büntetendő, aki külhatalom kormányával vagy külföldi szervezettel szövetkezik, vagy érintkezésbe bocsátkozik avégett, hogy a magyar állam ellen ellenséges cselekményre bírja, úgyszintén az is, aki valamely külhatalmat a magyar állam ellen háborúra, vagy kényszerintézkedésre indítani törekszik.

Ha a hadüzenet megtörtént, vagy a háború kiütött, vagy a kényszerintézkedés bekövetkezett, a büntetés életfogytig tartó fegyház.

59. §.

A hűtlenség büntettét követi el és 10 évtől 15 évig terjedhető fegyházzal büntetendő, aki háború idején:

1. a magyar állam vagy szövetségese fegyveres erejének vagy a velük közösen működő fegyveres erőnek szándékosan hátrányt vagy az ellenségnek szándékosan előnyt okoz;

2. aki ily cselekmény véghezvitelét megkísérli;

3. aki evégből az ellenséggel érintkezésbe bocsátkozik;

4. aki az 1. vagy a 3. pontban meghatározott cselekmény elkövetésére mással szövetkezik, mást reábirni törekszik vagy a BTK. (Büntető-törvénykönyv: 1878. V. t.-c.) 134. §-ában meghatározott módon eredménytelenül felhív.

Életfogytiglanig tartó fegyház a büntetés, ha a tettes a büntettet hivatali vagy szolgálati kötelességének szándékos megszegésével követte el.

Ha azonban a büntett következtében a fegyveres erő egy vagy több tagja hadifogságba esett, életét vesztette, súlyos sérülést szenvedett, vagy súlyos betegségbe esett, vagy ha a cselekményből nagy kár származott, vagy az a hadviselés érdekét nagy fokban veszélyeztette, a büntetés halál.

60. §.

A hűtlenség büntettét követi el és 5 évig terjedhető börtönnel büntetendő:

1. aki katonai titkot, vagy a magyar állam egyéb fontos érdekeit, így különösen nemzetközi, vagy gazdasági helyzetét érintő más titkot kikémlél, vagy jogosulatlanul megszerez;

2. aki közhivatalnoki állásánál, hivatalos megbízatásánál vagy a hatósággal szemben fennálló szolgálati vagy szerződéses viszonyánál fogva birtokába, vagy tudomására jutott ily titkot nyilvánosságra hoz, vagy illetéktelen személlyel közöl, avagy illetéktelen személynek más módon hozzáférhetővé tesz;

3. aki nem az 1. vagy a 2. pontban meghatározott módon birtokába vagy tudomására jutott ily titkot nyilvánosságra hoz, vagy illetéktelen személynek más módon hozzáférhetővé tesz, ha a cselekmény az állam érdekét veszélyeztette;

4. aki az 1.—3. pontokban meghatározott cselekmények valamelyikét megkísérli;

5. aki az 1.—3. pontokban meghatározott cselekmények elkövetésére mással szövetkezik, mást reábírní törekszik, vagy a BTK. 134. §-ában meghatározott módon eredménytelenül felhív;

6. aki az 1.—3. pontokban meghatározott cselekmények valamelyikének elkövetése céljából berendezést létesít, vagy tart fenn.

A büntetés 5 évtől 10 évig terjedhető fegyház, ha a cselekményt háború idején követték el.

Katonai titok minden intézkedés, hír, terv, tárgy vagy bármely más olyan tény, amelynek arra nem hivatott tudomására jutása a honvédelmet, vagy általában az állam biztonságát veszélyezteti.

Háború idején a magyar állam szövetségesének, vagy a velük közösen működő fegyveres erőnek katonai titka a magyar állam titkával egy tekintet alá esik.

51. §.

(Módosítva az 1934. évi XVIII. t.-c. 2. §. által.)

A 60. §-ban meghatározott hűtlenség büntetése:

10 évtől 15 évig terjedhető fegyház, ha a cselekményt abból a célból követték el, hogy a titok idegen állam hatóságának, külföldi szervezetnek, megbízottjuknak, vagy érdekükben működő személynek tudomására jusson, vagy hozzáférhetővé válják;

életfogytig tartó fegyház, ha a cselekményt a most említett célból követték el és a cselekmény az állam érdekét súlyosan megsértette vagy veszélyeztette, avagy a titkot az említett célból lopás vagy erőszakos cselekmény útján szerezték meg;

halál, ha a cselekményt az említett célból és közhivatalnok állásnak, vagy hivatalos megbízatásnak vagy a hatósággal szemben fennálló szolgálati, avagy szerződéses viszonyok felhasználásával követték el és a cselekmény az állam érdekét súlyosan sértette vagy veszélyeztette.

62. §.

(Módosítva az 1934. évi XVIII. t.-c. 3. §. által.)

A 60. §-ban meghatározott hűtlenség büntetése halál, ha a cselekményt háború idején abból a célból követték el, hogy a titok idegen állam hatóságának, külföldi szervezetnek, megbízottjuknak, vagy érdekükben működő személynek tudomására jusson, vagy hozzáférhetővé válják.

63. §.

Aki a 61. vagy 62. §. szerint büntetendő büntett elkövetőjének, akár a kikémlelésben, akár a titok megszerzésében, akár abban, hogy a titok idegen állam hatóságnak, külföldi szervezetnek, megbízottjuknak, vagy érdekükben működő személynek hozzáférhetővé válják, segítségére van, a tettesre megállapított büntetéssel büntetendő.

64. §.

(Módosítva az 1934. évi XVIII. t. c. 4. §. által.)

A hűtlenség büntettét követi el és 10 évtől 15 évig terjedhető fegyházzal, háború idején halállal büntetendő, aki idegen állam hatóságának, külföldi szervezetnek, megbízottjuknak, vagy érdekükben működő személynek kémül ajánlkozik, vagy részükre kémszolgálatot vállal.

65. §.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, vétséget követ el és 2 évig terjedhető fogházzal büntetendő, aki a magyar állam katonai védelmét szolgáló berendezésről, vagy intézkedésről az illetékes hatóság engedélye nélkül vázlatot, tervet, leírást, vagy fényképet készít, vagy közzétesz, úgyszintén, aki hivatalos őrizet alatt levő ilyen vázlatot, tervet, leírást, vagy fényképet jogosulatlanul magának, vagy másnak megszerez, vagy lemásol.

Ugyanígy büntetendő az is, aki titkon vagy csellel belépődzik oly helyre, ahová a belépést az illetékes hatóság az állam katonai védelme érdekében a közönségnek megtiltotta.

Háború idején a magyar állam szövetségesének, vagy a velük közösen működő fegyveres erőnek katonai védelme a magyar állam katonai védelmével egy tekintet alá esik.

66. §.

Aki a 60. §. 2. és 3. pontjában meghatározott cselekményt gondatlanságból követi el, 5 évig terjedhető fogházzal büntetendő.

67. §.

Aki katonai titkot, vagy a magyar államnak biztonságát, vagy egyéb fontos érdekét érintő más titkot tartalmazó ügy-

íratot vagy egyéb tárgyat anélkül, hogy arra jogosítva volna, magánál tart, — amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — 1 évig terjedhető fogházzal büntetendő.

68. §.

A hűtlenség büntettét követi el és 5 évtől 10 évig terjedhető fegyházzal büntetendő, aki oly hamis vagy hamisított íratot, rajzot vagy egyéb valótlan adatot, amely a valósága esetén a 60. §-ban megjelölt titok volna, idegen állam hatóságával, külföldi szervezettel, megbízottjakkal, vagy érdekükben működő személlyel közöl, ha a közlés alkalmas arra, hogy az állam katonai, vagy egyéb fontos érdekét veszélyeztesse.

Ugyanígy büntetendő az is, aki ily közlés céljára hamis vagy hamisított íratot, vagy rajzot készíti, avagy a valótlan adatot koholja.

69. §.

Aki oly időben vesz hitelt érdemlő tudomást arról, hogy a jelen fejezetben büntettnek nyilvánított cselekmény elkövetése céloztatik, amidőn annak megakadályozása még lehetséges és arról a hatóságnak mihelyt teheti, jelentést nem tesz, 5 évig terjedhető börtönnel (v. ö. 1938. évi XVI. t.-c. 4. §-ával) büntetendő, kivéve, ha a célba vett büntett abbahagyatott.

A tettes vagy részes hozzátartozója (Btk. 78. §.) a feljelentés elmulasztása miatt nem büntethető.

70. §.

Az 58.—64. §-okban, továbbá a 68. §-ban meghatározott büntettek eseteiben hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztését is meg kell állapítani, külföldit az országból ki kell utasítani és a visszatéréstől örökre el kell tiltani, belföldit pedig abból a községből, ahol tartózkodása a magyar állam érdekeire veszélyes, akkor is ki lehet tiltani, ha az az elítéltnak illetőségi helye.

A bíróság ítéletében az államkincstár javára belátása szerint és az elítélt vagyoni viszonyaihoz mért, az elítélt egész vagyonának elkobzásáig terjedhető vagyoni elégtételt állapíthat meg. A vagyoni elégtétel szabadságvesztés büntetésre át nem változtatható, egyébként azonban a pénzbüntetéssel esik egy tekintet alá.

A jelen fejezetben meghatározott büntett elkövetéséért akár előzetesen, akár utólag kapott ajándékot, vagy jutalmat, az előbbi bekezdés alkalmazására tekintet nélkül minden esetben el kell kobozni, ha pedig az elkobzás nem foganatosítható, az elítéltet arra kell kötelezni, hogy a kapott értéknek, vagy a juttatott vagyoni előnynek megfelelő összeget az államkincstárnak fizesse meg.

86. §.

A katonai büntetőbíráskodás körében 3 évig, súlyos esetben 1 évtől 5 évig terjedhető börtönnel büntetendő:

1. aki a célbavett hűtlenség feljelentésére a 69. §-ban megszabott feljelentési köteleességet elmulasztja,

2. aki az 59. §-ban, vagy a 60. §-ban meghatározott hűtlenség elkövetéséről hitelt érdemlő tudomást szerez és arról, mielőtt lehetséges, a felsőbbségnek jelentést nem tesz,

3. aki az 59.—64. §-okban és a 68. §-ban meghatározott hűtlenség elkövetését, noha azt önmagának, vagy hozzátartozójának (Btk. 78. §.) veszélyeztetése nélkül könnyen megakadályozhatná, meg nem akadályozza.

A 2. pontban meghatározott feljelentési kötelezettség elmulasztása nem büntethető, ha a cselekményből a hatóságnak értesülnie kellett.

A tettes, vagy részes hozzátartozója (Btk. 78. §.) a 2 pontban büntethető.

87. §.

A hűtlenség büntettének a 60. §-ban meghatározott esetében a Ktbtk. 43., 44. és 48. §-a nem nyer alkalmazást. Ily büntettre a törvényben megállapított büntetés alkalmazása független a tettes életkorától.

22. KATONAI ÉPÜLETEKBE VALÓ BELÉPÉS, FÉNYKÉPEZÉS.

Az erre vonatkozó intézkedéseket a H. M. 22371/Elnökség—1932. számú rendelet tartalmazza, közzétéve az 1938. évi 18. számú Honvédségi Közlönyben is.

A honvédség igazgatása alatt álló épületek, a honvédség által megszállott épületek, helyiségek és helyek külön elbírálás alá esnek. Tiltott épületekbe és helyiségekbe belépni csak kivételesen állomásparancsnoki engedéllyel lehet. Oly

épületekbe, helyiségekbe, ahová belépési engedély szükséges, az engedélyt a Szolg. Szab. I. Rész. 22. §-a alapján az épület, terület, helyiség parancsnoka adhatja meg.

Tiltott épület minden biztonsági őrrel őrzött és a hadtestparancsnokság által tiltottnak nyilvánított épület, üzem, lőtér, raktár, műtárgy, erődítmény, stb., valamint a m. kir. Légügyi Hivatal vezetője által meghatározott repülőterek, épületek, műhelyek, berendezések, építmények, végül a m. kir. honvédség felügyelete alatt álló gyárak, üzemek és műhelyek.

Helyiségek, területek, épületek bejáratainál, ahová csak belépési engedéllyel lehet bemenni, ilyen tábla van kifüggesztve:

„Engedély nélkül belépni tilos!

Belépési engedélyt-tól kell kérni.
E tilalom ellen vétő 15 napig terjedő elzárással büntetik. (H. M. 8.440./eln. 15.—1931. sz. körrendelet.)“

A m. kir. Légügyi Hivatal által kifüggesztett hasonló táblák a honvédség tagjaira is vonatkoznak.

Fényképezés polgári egyéneknek általában tilos. Katonai vonatkozású földi felvételek készítését hadtestparancsnoksági székhelyeken a hadtestparancsnokság, máshol az állomásparancsnokság; légi fényképfelvételek készítését pedig csak a honvédelmi minisztérium szakosztálya engedélyezheti.

TARTALOMJEGYZÉK.

Első fejezet.

A M. KIR. HONVÉDSÉG BUDAPESTEN ÁLLOMASOZÓ RÉSZEI.

A m. kir. honvédelmi minisztérium szervezete és szerveinek ügykörei	9
A m. kir. budapesti helyőrség honvéd parancsnokságai, laktanyái, hatóságai és intézetei	12
Áttekintő táblázat a tiszti és tisztviselői állománycsoportokról.	20
Rendszerezített rendfokozatok és elnevezések hivatalos rövidítése	21

Második fejezet.

AZ 1939. ÉVI II. T.-C. ISMERTETÉSE.

A hadkötelezettség tagozódása (táblázat)	23
Az 1939. évi II. t. c. §-ainak tartalomjegyzéke.	24
Az 1939. évi II. t. c. §-ainak kivonatos szövege.	35
Végrehajtási Utasítás	76
Az 1939. évi IV. t. c. (zsidótörvény).	78
Rendkívüli fegyvergyakorlatra bevonultak gazdasági megsegítése	79
A behívottak hozzátartozóinak támogatása.	79
Tájékoztatás a hadbavonultak hozzátartozói részére.	80

Harmadik fejezet.

AZ 1939. ÉVI II. T.-C. ÖTÖDIK RÉSZÉ:

LÉGVÉDELEM.

131. § A légvédelem célja.	85
132. § Személyes légvédelmi kötelezettség.	85
133. § Különleges légvédelmi szolgálat.	85

134. § A tanulóifjúság és leventekötelesek oktatása és kiképzése.	86
135. § A honvédelmi munkakötelezettség szabályainak alkalmazása a személyes légvédelmi kötelezettségre . .	86
136. § Városok és községek kötelezettségei a közérdekű légvédelem tekintetében.	86
137. § Építmények és egyéb vagyontárgyak védelme. .	86
138. § Eljárás mulasztás esetében.	89
139. § Dologi honvédelmi szolgáltatások igénybevétele a légvédelem céljára	90
140 § Mozgási szabadság korlátozása.	90
Az 102.050/el. 35.—1941. sz. körrendelet. Különleges légvédelmi szolgálatra kötelezett személyek jelentkezési kötelezettsége	91
Az 104.000/el. 35.—1941. sz. körrendelet. A III. légvédelmi csoportba tartozó építmények légoltalmának megszervezéséről szóló rendelkezéseknek a visszacsatolt országrészekre való kiterjesztése	93
1. § A rendelet hatálya.	93
2. § Az összefüggően beépített terület meghatározása. .	93
3. § A légoltalmi szolgálat önálló és együttes ellátása.	94
4. § Légoltalmi riasztás és elsötétítés.	95
5. § Óvóhelyek létesítése és felszerelése.	96
6. § Lakóhelyek légoltalmi felszerelése.	97
7. § Lakások légoltalmi szervezete.	100
8. § A községekre vonatkozó rendelkezések.	103
9. § A légoltalmi felszerelés és berendezési tárgyak karbantartása békében.	105
10. § A végrehajtás sorrendje és költségei.	105
11. § Eljárás mulasztás esetén.	107
12. § Büntető rendelkezések.	107
13. § Hatálybalépés.	107
Légoltalmi tájékoztató.	107
Légoltalmi tennivalók.	110
Lakóház, házcsoporthoz légoltalmi parancsnoka. . .	112
Riasztóügyeletes.	112
Légvédelmi tanácsok.	112
Szakkönyvek.	116

Negyedik fejezet.

TISZTKÉPZÉS HONVÉD NEVELŐINTÉZETEK BEN.

Kormányrendelet.	117
--------------------------	-----

A honvéd nevelőintézetek tagozódása.	121
I. A középiskolák.	121
II. A hadapródiskolák.	122
III. Az akadémiák.	123
Részletes tájékoztató a hadapródiskolák részére. . .	124
Részletes tájékoztató az akadémiák részére.	132
Kérvényminta hadapródiskola és akadémia részére. .	144
Csatolandó okmányok mintái: orvosi vélemény, áttekintés a személyi viszonyokról, származási táblázat . .	148
Körlevél.	161

Ötödik fejezet.

TISZTKÉPZÉS HONVÉD NEVELŐINTÉZETEKEN KÍVÜL.

I. Ösztöndíjak.	168
Általános tájékoztató.	168
Részletes tájékoztató.	175
Kérvény-minta ösztöndíj elnyerésére.	180
Kötelező. (A többi okmányok mintáit lásd az eredeti rendeletnél, vagy az akadémiai felvétel feltételeinél.) . .	182
II. Ténylegesítések.	183
Hadbírói kar kiegészítésére (kérvény-minta) tüzérmérnöki kar, stb. kiegészítésére.	186
III. Átminősítések.	187
IV. Tiszthelyettes képzés.	190
A m. kir. csendőrséghez való jelentkezés.	192
A m. kir. rendőrséghez való jelentkezés.	192

Hatodik fejezet.

EGYÉB TUDNIVALÓK.

1. A tényleges szolgálat: parancsnokság, csapat, hatóság, intézet, intézmény, behívás, bemutatás, anyakönyv, lap, ruházat és felszerelés, közétkezés és zsold, levelezés, igazolványi-lap (leszerelés), kiegészítő parancsnokság, katonai parancsnokság.	195
2. Honvédségi jóléti alap.	197
3. Cím, címzések.	201
4. Tartalékos tisztek egyenruha viselése.	202
5. Fegyverviselés.	203
6. Hadikölcsönkötvény tulajdonosok segélyezése. . .	203
7. Hadikölcsönkötvény tulajdonos árvák támogatása .	204

8. Hadilevéltár.	205
9. Hadimúzeum.	206
10. Hadirokkantellátás.	206
11. Hadirokkantjelvény.	206
12. Hadirokkantotthon.	209
13. Hősi halottak, eltűntek, hadifoglyok és hadisírok nyilvántartása.	209
14. Katonai sírok gondozása.	209
15. Kihallgatás a Kormányzó Úr Öfömméltóságánál.	209
16. Névmagyarosítás.	210
17. Rokkantadó.	210
18. Személyazonosság igazolása.	211
19. Szolgálati idő beszámítása.	211
20. Vitézi Rend és vitézségi érem pótdíjak.	212
21. Hűtlenségről (kémkedés). (Az 58., 59., 60., 62., 63., 64., 65., 66., 67., 68., 69., 70., 86., 87.§.)	212
22. Katonai épületekbe való belépés, fényképezés.	218